

Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om förfarande med egendom som tagits i beslag, förverkats eller tagits i förvar;

RPSFS 2009:12

FAP 102-2

Utkom från trycket
den 28 oktober 2009

beslutade den 20 juli 2009.

Rikspolisstyrelsen föreskriver följande med stöd av 1 § förordningen (2004:1319) om förfarande med förverkad egendom och hittegods m.m. och 13 § första stycket 1 och 6 samt 13 e § förordningen (1989:773) med instruktion för Rikspolisstyrelsen och meddelar följande allmänna råd.

Författningsbestämmelser

1 § Regler om beslag finns i 27 kap. rättegångsbalken (RB). Regler om hantering av egendom som får tas i förvar i avvaktan på rättens beslut om kvarstad finns i 26 kap. 3-4 §§ RB.

Om förfarande med beslag som avser vilt eller fisk i vissa fall föreskrivs i 47 § tredje stycket jaktlagen (1987:259) respektive 47 § fjärde och femte styckena fiskelagen (1993:787).

2 § I lagen (1974:1065) om visst stöldgods m.m. finns bestämmelser om att allmän domstol eller åklagare ska besluta om att ta i förvar egendom som har frånhänts någon genom brott och som har anträffats hos annan som uppenbart saknar rätt till egendomen eller som har anträffats utan att vara i någons besittning, om varken ägaren eller annan som har rätt till egendomen är känd och det inte är uppenbart oskäligt.

3 § I lagen (1974:1066) om förfarande med förverkad egendom och hittegods m.m. finns föreskrifter om egendom som tillfallit staten på grund av förverkande eller som har tagits i förvar enligt lagen (1974:1065) om visst stöldgods m.m.

I lagen (1958:205) om förverkande av alkoholhaltiga drycker m.m. finns särskilda bestämmelser om försäljning och förstörande av alkoholhaltiga drycker eller andra medel som har trafikfarlig påverkan.

4 § Vad som i denna författning sägs om beslag gäller i tillämpliga delar även beträffande egendom med vilken vidtagits åtgärder enligt 26 kap.3-4 §§ RB eller egendom som har tagits i förvar enligt lagen (1974:1065) om visst stöldgods m.m. samt egendom som tillfallit staten på grund av förverkande.

5 § I lagen (1986:1009) om förfarandet i vissa fall vid förverkande m.m. finns bestämmelser om polismans rätt att besluta om förverkande. Närmare bestämmelser om sådant beslut om förverkande finns i Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om rätt för poliser att besluta om förverkande (FAP 103-1).

Beslagsliggare

6 § Beslagsliggaren ska föras i DurTvå-systemet (Datoriserad utredningsrutin med Tvångsmedelshantering).

Redovisning av beslut, uppgifter om förvaring och åtgärder avseende beslag ska ske i beslagsliggaren.

Allmänna råd

I beslagsliggaren fastställs vid registrering automatiskt en numrering för varje beslag och föremål.

De enda utskrifter på papper som bör göras från beslagsliggaren är dels det beslagsprotokoll som ska tillföras akten i ärendet (K- eller T-akten), dels kvitton eller andra handlingar avseende förstöring, försäljning eller utlämnande av föremål som varit tagna i beslag.

7 § För beslag i ett ärende som diarieförs i hemliga diariet ska polismyndigheten föra en särskild beslagsliggare utanför DurTvå-systemet. I den beslagsliggaren ska ärendets diarienummer antecknas. Protokollen ska numreras i löpande ordning årsvis. Beslagsprotokollet ska därefter föras i det hemliga diariet och därvid uppfylla de krav på dokumentation m.m. som anges i denna författning.

8 § Säkerhetspolisen för beslagsliggare utanför DurTvå-systemet. En sådan beslagsliggare ska uppfylla de krav på dokumentation m.m. som anges i denna författning.

Normalrutin

9 § I beslagsliggaren registreras

1. det eller de föremål som tas i beslag,
2. beslutet om beslag samt beslut om fastställande eller upphävande av beslaget,
3. den som verkställt beslaget,
4. förvaringsplats och
5. underrättelser och andra åtgärder som vidtas med anledning av beslaget.

Allmänna råd

En anteckning i beslagsliggaren bör vara utförlig och ange de närmare omständigheterna vid och skälen för beslutet eller åtgärden.

Kravet i 27 kap. 4 § tredje stycket RB på att skyndsamt anmäla ett beslag till undersökningsledaren eller åklagaren för prövning av om beslaget ska bestå bör bedömas med utgångspunkt i hur omfattande beslaget är. Om det är fråga om ett stort antal beslagspunkter bör en viss fördröjning kunna accepteras. Det kan i sådana situationer vara lämpligt att låta anmälan ske i etapper. Organisatoriska förhållanden bör dock aldrig få hindra att en anmälan görs skyndsamt och polismyndigheten bör därför säkerställa att det alltid finns möjlighet att kontakta en undersökningsledare inom rimlig tid.

10 § Ett förverkande som sker i samband med föreläggande av ordningsbot ska redovisas i beslagsliggaren genom att föreläggandet skannas in som beslagsbilaga.

11 § Om beslaget har verkställts av en polismyndighet på begäran av en annan polismyndighet ska den begärande polismyndigheten antecknas i beslagsliggaren, även om föremålen helt eller delvis blir kvar hos den verkställande polismyndigheten. Uppgift om beslutsfattare och den som har verkställt beslaget ska, om möjligt, anges i beslagsliggaren eller annars i en särskild handling, som ska skannas in i beslagsliggaren och biläggas ärendet.

Den begärande polismyndigheten ska, i förhållande till berörda rättsinnehavare i skadeståndsrättsligt hänseende, anses förvara föremålet och ha ansvaret för det fortsatta förfarandet med detta.

Allmänna råd

Beslut om beslag kan i princip inte fattas innan det aktuella föremålet är fysiskt tillgängligt för verkställighet av beslaget. En begäran om att exempelvis vid en husrannsakan ta ett föremål i beslag bör därför närmast betraktas som en upplysning om att föremålet i något avseende har betydelse för en pågående förundersökning och att det för ett visst ändamål finns en avsikt att ta föremålet i beslag när det anträffas. Enligt 1 a § förundersökningskungörelsen (1947:948) har undersökningsledaren ansvar för förundersökningen i dess helhet. När föremålet anträffas är det därför i första hand undersökningsledaren i ärendet som har att fatta beslutet om beslag och som anges som beslutsfattare i beslagsliggaren.

Enligt 27 kap. 4 § RB kan beslut om beslag i vissa situationer fattas av annan än undersökningsledaren. I ett sådant fall har undersökningsledaren att därefter pröva om beslaget ska bestå. Den person som har beslutat beslaget anges då som beslutsfattare i beslagsliggaren, varefter undersökningsledarens beslut om fastställande eller hävande av beslaget noteras i beslagsliggaren.

12 § Har ett beslag gjorts av någon annan än en polismyndighet ska den mottagande polismyndigheten registrera beslaget i beslagsliggaren.

Har i fall som avses i första stycket beslaget beslutats av en annan myndighet ska den myndighetens beslagsprotokoll skannas in som bilaga i beslagsliggaren och originalet tillföras polismyndighetens akt i ärendet.

I fall som avses i andra stycket ska föremålen registreras i beslagsliggaren i den ordning och med de upplysningar som anges på det bifogade protokollet.

I beslagsliggaren ska anges från vilken person och, i förekommande fall, från vilken myndighet som de beslagtagna föremålen har övertagits samt ändamålet med beslaget och vad som i övrigt är av betydelse i ärendet.

13 § Om beslaget hävs, ska det i beslagsliggaren antecknas uppgift om vem det hävs till.

Allmänna råd

Av bestämmelserna i 27 kap. 10 § och 13 § första stycket RB följer att ett beslagtaget föremål ska vårdas väl och beskrivas noga i protokollet.

Om ett beslagtaget föremål är skadat, ur funktion, saknar ordinarie eller normalt förekommande delar m.m. vid beslagstillfället, bör detta dokumenteras i protokollet. I vissa situationer kan det finnas anledning att även med bild dokumentera skador m.m.

I protokollet bör även anges om ett beslagtaget föremål är försett med särskilda tillbehör eller om föremålet i sin tur innehåller föremål som inte är avsedda att omfattas av beslaget, som t.ex. lösa föremål i en beslagtagen bil. Föremål som inte omfattas av beslaget bör förtecknas särskilt och snarast lämnas ut till den från vilken föremålen tagits.

Om ett beslagtaget föremål skadas eller förkommer när det är i polismyndighetens vård kan det medföra skadeståndsskyldighet för staten. Polismyndighetens ansvar för vården av ett föremål gäller även om förvaringen av föremålet sköts av någon annan för polismyndighetens räkning.

När ett föremål som varit taget i beslag lämnas ut bör mottagaren uppmanas att granska föremålet. Om denne framför klagomål på föremålets skick bör polismyndigheten dokumentera uppgifterna.

Om ett skadeståndsanspråk framställs av någon vars föremål varit taget i beslag bör denne inte på förhand utlovas ersättning. I stället bör den berörde anmodas att inge ett skriftligt krav till polismyndigheten, till vilket bör bifogas kvitton eller andra verifikationer som kan styrka anspråket.

14 § Enligt 2 kap. 25 och 28 §§ lagen (1974:203) om kriminalvård i anstalt ska brev och annan försändelse från svensk myndighet vidarebefordras till den intagne utan granskning. Motsvarande bestämmelser finns i lagen (1998:603) om verkställighet av sluten ungdomsvård, lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård och lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga.

Allmänna råd

Har ett beslag hävts och uppkommer fråga om att återlämna föremålet till någon som är intagen i kriminalvårdsanstalt eller häkte eller på institution för sluten ungdomsvård, rättspsykiatrisk vård eller vård av unga, bör kontakt tas med ansvarig föreståndare eller motsvarande för samråd om huruvida föremålet kan anses utgöra en säkerhetsrisk på anstalten, häktet eller institutionen och om hur föremålet i ett sådant fall lämpligen kan översändas dit.

Motsvarande förfaringssätt bör tillämpas när ett sådant föremål ska återlämnas till någon som är intagen för vård enligt lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård eller lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall.

15 § Om ett beslagtaget föremål förverkas ska det antecknas i beslagsliggaren när föremålet försäljs, förstörs eller på annat sätt oskadliggörs.

Beslag av barnpornografiska digitala handlingar

16 § Barnpornografiska handlingar som tagits i beslag och förverkats ska enligt lagen (1974:1066) om förfarande med förverkad egendom och hittegods m.m. oskadliggöras.

Beslag av digitala handlingar som innehåller bedömt barnpornografiskt material ska kopieras och med angivande av K-nummer överlämnas till Rikskriminalpolisen för inläggning i det nationella referensbiblioteket över barnpornografi. Anteckning om att materialet har överlämnats till Rikskriminalpolisen ska göras i beslagsliggaren.

Allmänna råd

De beslagtagna barnpornografiska handlingarna bör förstöras när domen i ärendet vunnit laga kraft. Väcks inte åtal, bör handlingarna förstöras i samband med att ärendet läggs ned eller avslutas.

Kopior av digitala handlingar som polismyndigheten använt för egna bearbetningar i ett ärende bör förstöras samtidigt som de beslagtagna originalen. En förutsättning är dock att kopior av handlingarna har överlämnats till Rikskriminalpolisen.

Föremålsbeteckning

17 § När registreringen i beslagsloggaren avslutas ska en föremålsetikett skrivas ut för varje föremål.

På föremålsetiketten finns en föremålsbeteckning som består av

1. årtalet (fyra siffror) då beslaget verkställdes,
2. koden för den polismyndighet som har registrerat föremålet,
3. beslagsprotokollets nummer i beslagsloggaren och
4. det löpande nummer som föremålet har i beslagsprotokollet.

18 § Varje föremål ska i samband med att beslaget verkställs eller snarast därefter förses med tillhörande föremålsetikett. Denna får inte ändras under den fortsatta handläggningen.

Föremålsetiketten ska anbringas på ett sådant sätt att den inte riskerar att förstöra eller skada föremålet eller tänkbara spår på föremålet.

19 § Flyttas föremålet till en annan polismyndighet ska den ursprungliga föremålsetiketten behållas. Etiketten ska kryssas över utan att texten görs oläslig och föremålet förses med en ny föremålsetikett, som inte får dölja den ursprungliga etiketten.

Förvaring av beslagtagna föremål m.m.

20 § Beslagtagna föremål ska förvaras på i förväg fastställda platser (lagerplats) och vara förvarade så att de inte är åtkomliga för obehöriga.

Om föremålet kräver särskild hantering, får det förvaras på annan plats än lagerplats. Beslagtagna föremål får inte förvaras i arkivlagda akter eller i arkivlokaler.

I Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om Polisens och andra statliga myndigheters förvaring och transport av skjutvapen och ammunition (FAP 943-1) finns bestämmelser om förvaringsutrymmen m.m. för förvaring av skjutvapen.

Allmänna råd

Undantag från kravet att ett föremål ska förvaras på lagerplats kan göras för föremål som kräver särskild hantering, som t.ex. särskilt värdefulla, känsliga eller skrymmande föremål. Ett annat skäl kan vara att föremålet innehåller kriminaltekniska spår som riskerar att kontamineras eller förstöras. I sådana fall bör samråd ske med kriminaltekniker om lämplig förvaringsplats och åtgärder beträffande hantering och förvaringssätt.

Värdeföremål och narkotika bör förvaras i ett förslutet kuvert eller emballage, avskilt i ett säkerhetsskåp eller annat lika säkert förvaringsutrymme.

21 § Om ett föremål tillfälligt lämnas ut från den ordinarie lagerplatsen, för t.ex. teknisk undersökning eller förevisning inför rätten, ska det antecknas till vem föremålet har lämnats ut och för vilket ändamål det har skett.

22 § När en utredning överlämnas till en annan polismyndighet för slutlig handläggning får, efter överenskommelse mellan myndigheterna, även beslagtagna föremål överlämnas.

Finns föremålen redan hos den polismyndighet till vilken utredningen överlämnas, anses den myndigheten förvara föremålen även om myndigheterna inte har ingått en sådan överenskommelse som avses i första stycket.

23 § När ett beslagttaget föremål överlämnas till en annan polismyndighet ska följande rutin tillämpas.

1. Beslaget ska avslutas i beslagsliggaren hos den överlämnande polismyndigheten. I beslagsliggaren anges till vilken polismyndighet föremålet överlämnas, datum och skälet till överlämnandet. Om möjligt ska även diarienummer eller målnummer hos den mottagande polismyndigheten antecknas i beslagsliggaren hos den överlämnande myndigheten.
  2. En rapport *Beslagsprotokoll* skrivs ut och överlämnas tillsammans med föremålet till den mottagande polismyndigheten där beslagsprotokollet skannas in som bilaga i beslagsliggaren. Originalet tillförs den överlämnande polismyndighetens akt i ärendet.
  3. Den mottagande polismyndigheten ska registrera föremålet i sin beslagsliggare. Föremålen registreras i den ordning och med de upplysningar som anges på det bilagda beslagsprotokollet.
- Första stycket tillämpas också i fall som avses i 22 § andra stycket.

Särskilda bestämmelser om pengar, aktier, obligationer m.m.

24 § Kontanter i svensk valuta som tagits i beslag eller förvar ska, om pengarna inte behöver företes som bevis i en rättegång, utan dröjsmål överlämnas till den som ansvarar för beslagsliggaren eller till någon annan av polismyndigheten särskilt utsedd handläggare. Denne ska utfärda kvitto *Inkomstkvitto* (RPS 972.5) som utvisar ärendets diarienummer, beslagsnummer samt namn och personnummer eller samordningsnummer på den person hos vilken beslaget har skett. Originalkvittot, exemplar 1, ska ges till den som överlämnat pengarna, exemplar 2 ska ingå i de utredningshandlingar som arkiveras hos polismyndigheten och exemplar 3 ska sitta kvar i blockstammen.

25 § Kontanter som tagits i beslag eller förvar ska, om det inte är olämpligt, utan dröjsmål sättas in på ett räntebärande konto i bank, antingen så att ett konto i polismyndighetens namn öppnas för varje beslags- eller motsvarande ärende eller så att ett koncernkonto öppnas i polismyndighetens namn under vilket flera konton kan öppnas.

Belopp upp till högst ett tusen kronor får i stället förvaras i ett förslutet kuvert eller annat förslutet emballage, avskilt i ett säkerhetsskåp eller annat lika säkert förvaringsutrymme. Detsamma gäller vid tillfällig förvaring av pengar i avvaktan på att de ska sättas in på räntebärande konto i bank.

Allmänna råd

Exempel på situationer när det är olämpligt att sätta in kontanter på ett konto är om det är fråga om specifika föremål, såsom myntsamlingar, eller om det är fråga om beslag i syfte att säkra spår eller undersöka nummerserier.

26 § Polismyndigheten ska förordna ett tillräckligt antal anställda som två i förening får göra uttag från konton som avses i 25 §.

27 § Vad som sägs om penningmedel ska även gälla pengar som har trätt i stället för föremål.

28 § Förverkas pengar som förvaras hos polismyndigheten, ska dessa sättas in på ett konto som är kopplat till statens centralkonto i Riksbanken (SCR).

29 § Aktier, obligationer, andra liknande värdehandlingar och utländsk valuta ska förvaras i bankfack eller i ett annat av polismyndigheten godkänt förvaringsutrymme som uppfyller motsvarande säkerhetskrav.

Om tillgång till sådana värdehandlingar tillfälligtvis behövs av utredningstekniska skäl, får de förvaras på något annat betryggande sätt, t.ex. i ett säkerhetsskåp.

30 § Polismyndigheten ska förordna ett tillräckligt antal anställda som två i förening får ha tillträde till bankfack eller motsvarande förvaringsutrymme. I bankfacket respektive förvaringsrummet ska det finnas en förteckning över de föremål som förvaras där. När föremålen läggs in eller tas ut ska detta noteras med datum och föremålsbeteckning. Noteringen ska signeras av de befattningshavare som är närvarande.

Kontroll av eventuell vinst eller utdelning på värdepapper ska göras med sådana intervaller att preskription inte riskeras.

Verifikationer

31 § Kvitton avseende utlämnade föremål, värderingsintyg, skrotningsintyg och andra liknande handlingar, som inte har registrerats i beslagsloggaren, ska förvaras i särskild ordning i anslutning till huvudförvaringsstället vid polisområde, avdelning eller annan motsvarande organisatorisk enhet där föremålet förvaras eller har förvarats.

Allmänna råd

När en underrättelse om hävande av beslag ska sändas till någon som har framställt ett anspråk enligt bestämmelserna i 27 kap. 8 § andra stycket RB, bör underrättelsen, som inte behöver delges, skickas till den adress som den som framställt anspråket har uppgivit.

Ansvar och kontroll

32 § Polismyndigheten ska utse en anställd som har huvudansvar för beslagsliggaren och handhavandet av föremål som avses i denna författning.

33 § Polismyndigheten ska förordna minst en anställd med särskilt ansvar för att med oregelbundna intervaller, minst två gånger per år, granska beslagsliggaren, verifikationer och föremålsförvaring. Minst en gång per år ska granskningen även omfatta en avstämning mellan beslagsliggaren och det eller de räntebärande konton som myndigheten använder för insättning av beslagtagna kontanter. Granskningen ska även omfatta hantering och förvaring av föremål, som sköts av annan för polismyndighetens räkning.

Granskningen ska utföras i den omfattning som behövs för att kunna upptäcka och rätta till t.ex. brister när det gäller tillämpningen av gällande författningar, brister i dokumentationen och föremålshanteringen samt bristande förvarings- och bevakningsrutiner.

Vid granskningen, som får ske genom stickprov, ska värdefulla föremål, narkotika och misstänkt stulna föremål som saknar känd ägare ägnas särskild uppmärksamhet.

Vid varje granskning ska ett protokoll upprättas, med uppgifter om granskningsdag, granskare, föremåls skick och förvaring samt de iakttagelser som granskaren gjort. Av protokollet ska framgå vilka beslagsnummer som har kontrollerats.

Kungörande

34 § Enligt 2 § lagen (1974:1066) om förfarande med förverkad egendom och hittegoods m.m. ska en kungörelse som där avses innehålla uppgift om egendomen och om de omständigheter under vilka den anträffats samt ange viss tid, ej understigande en månad, inom vilken den som vill göra anspråk på egendomen ska ge sig till känna.

35 § Kungörelse enligt 2 och 2 a §§ lagen (1974:1066) om förfarande med förverkad egendom och hittegoods m.m. ska ske genom annons i en lokal dagstidning. Om den förvarstagna eller omhändertagna egendomen är av större värde eller kan misstänkas inte komma från orten ska även en rikstäckande dagstidning användas. Kungörelse ska ske även om egendomen har sålts.

Försäljning, oskadliggörande och förstörande av egendom

Allmänt

36 § Regler om försäljning, oskadliggörande och förstörande av egendom finns i lagen (1974:1066) om förfarande med förverkad egendom och hittegods m.m.

Försäljning

37 § Enligt 4 § lagen (1974:1066) om förfarande med förverkad egendom och hittegods m.m. får myndighet som omhänderhar egendom som avses i lagen under vissa förutsättningar omedelbart låta försälja egendomen.

Allmänna råd

Uppkommer fråga om omedelbar försäljning av egendom enligt 4 § lagen (1974:1066) om förfarande med förverkad egendom och hittegods m.m. bör i förekommande fall försök göras att klarlägga vem som äger egendomen. Försäljning av sådan egendom bör, om möjligt, ske genom ett anbuds förfarande som dock kan begränsas till att föremålet i fråga muntligen bjuds ut till mer än en intresserad köpare.

I beslagsliggaren bör antecknas vilka försök som har gjorts för att klarlägga äganderättsförhållandena eller varför något sådant försök inte har gjorts. Där bör vidare antecknas till vilka egendomen har bjudits ut och de andra anbud som har lämnats.

38 § Enligt 6 § lagen (1974:1066) om förfarande med förverkad egendom och hittegods m.m. ska egendom som inte har sålts enligt 4 § eller oskadliggjorts enligt 5 § säljas genom den förvarande myndighetens försorg. Kan egendomen inte säljas får den förstöras.

Allmänna råd

Försäljning av egendom som tillfallit staten genom förverkande eller tagande i förvar bör ske genom ett öppet anbuds förfarande och med en marknadsmässig prissättning.

Försäljning bör ske genom företag med vilka Rikspolisstyrelsen har ingått ramavtal eller annars genom företag med vilket polismyndigheten ingått avtal om försäljning.

Värdering bör göras med anlitande av en oberoende värderingsman, från t.ex. Handelskammaren. Uppgifter om värderingen bör dokumenteras i ett värderingsintyg.

39 § När en polismyndighet direktförsäljer föremål ska myndigheten ställa ut en räkning. På denna ska föremålet specificeras, föremålsbeteckning antecknas och anges att försäljningen avser förverkad eller förvarstagen egendom.

Allmänna råd

Om polismyndigheten direktförsäljer föremål bör detta ske genom anbudsförfarande, som föregås av en öppen annonsering.

40 § Om en polismyndighet säljer föremål mot kontant betalning ska kvitto utfärdas, *Inkomstkvitto* (RPS 972.5). På kvittot ska föremålet specificeras och föremålsbeteckningen anges. Kontanta medel som har influtit vid direktförsäljningen ska sättas in på ett konto som är kopplat till statens centralkonto i Riksbanken.

Oskadliggörande

41 § Enligt 5 § lagen (1974:1066) om förfarande med förverkad egendom och hittegods m.m. ska egendom som kan befaras komma till brottslig användning eller eljest är olämplig för försäljning oskadliggöras.

Allmänna råd

Kan lämplig åtgärd med egendom utesluta risk för att den kommer till brottslig användning, bör den säljas sedan den åtgärden har vidtagits.

Oskadliggörande enligt 5 § lagen (1974:1066) om förfarande med förverkad egendom och hittegods m.m. kan ske genom att egendomen på ett betryggande sätt tas om hand för att användas som förevisnings-, studie- eller referensobjekt vid t.ex. polismyndighet, polisutbildningen, Polismuseet eller Statens kriminaltekniska laboratorium (SKL).

42 § Enligt 7 § 5 lagen (1992:860) om kontroll av narkotika får narkotika innehas av den som fått särskilt tillstånd till det för utbildningsändamål eller något annat samhällsnyttigt ändamål. Enligt 8 § samma lag prövar Läkemedelsverket frågor om sådant tillstånd.

43 § Har en polismyndighet beslutat att förverkad egendom ska oskadliggöras genom att ett föremål tas om hand i polismyndighetens referenssamling eller överlämnas för att används som studieobjekt vid polisutbildningen, Polismuseet, SKL eller i liknande sammanhang eller ska egendomen enligt regeringens medgivande överlämnas till Säkerhetspolisen, ska uppgifter om beslutet antecknas i beslagsliggaren.

Innan polismyndigheten beslutar att vidta en sådan åtgärd som sägs i första stycket ska myndigheten noga överväga behovet av åtgärden.

Av beslutet ska framgå vem som har fattat det, tidpunkten och skälen för beslutet, vid vilken enhet eller motsvarande föremålet ska förvaras, till vilket

ärende föremålet är hänförligt och vilka andra åtgärder som har vidtagits med föremålet, exempelvis plombering och liknande.

Allmänna råd

Behovet av att ta om hand föremål för att de ska ingå i polismyndighetens referenssamling är främst motiverat av att föremålen behövs som studieobjekt vid tekniska rotlar. Det kan också finnas behov av att förevisa föremål för annan berörd personal. Det kan vara aktuellt när det gäller t.ex. vissa typer av frekvent förekommande vapen eller förfalskade föremål som är i omlopp.

Det torde sällan finnas anledning att låta flera föremål av samma sort eller serie ingå i en referenssamling och särskild restriktivitet bör i det avseendet iaktas när det gäller skjutvapen.

44 § Föremål som ska ingå i en referenssamling ska förses med en märkning som visar att föremålet ingår i polismyndighetens referenssamling och vilket ärende föremålet hör samman med.

45 § Föremål som ingår i polismyndighetens referenssamling ska förvaras på ett säkert sätt och, i största möjliga utsträckning, samlat på ett ställe i myndigheten.

I Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om Polisens och andra statliga myndigheters förvaring och transport av skjutvapen och ammunition (FAP 943-1) finns bestämmelser om förvaringsutrymmen m.m. för förvaring av skjutvapen.

46 § Polismyndigheten ska föra en särskild förteckning över de föremål som ingår i polismyndighetens referenssamling och var dessa förvaras.

47 § Polismyndigheten ska utse en person som har huvudansvar för polismyndighetens referenssamling och för att föra en förteckning över referenssamlingen.

Särskilt om förfalskade pengar och personhandlingar

48 § Förfalskade eller på annat sätt manipulerade eurosedlar och mynt som har förverkats ska överlämnas till SKL för att ingå i referenssamling där.

Allmänna råd

Även andra förfalskade eller på annat sätt manipulerade sedlar och mynt som har förverkats bör överlämnas till SKL. Detsamma gäller förfalskade eller manipulerade identitetskort, körkort eller andra personhandlingar.

*Särskilt om förfalskade resehandlingar**Allmänna råd*

Förfalskade pass, viseringar, uppehållstillstånd, nationella identitetskort eller liknande handlingar som är förverkade bör överlämnas till SKL. Om det förekommer överexemplar av sådana föremål och polismyndigheten behöver något av dessa för egen referenssamling bör samråd ske med SKL innan polismyndigheten tar om hand föremålet.

Vad som sägs i första stycket gäller inte Polismyndigheten i Stockholms län. Polismyndigheten bör en gång per månad eller när det annars kan antas vara av intresse för SKL, informera SKL om sådana beslagtagna eller förverkade föremål. Om SKL därvid bedömer att något av föremålen är av intresse att undersöka och det kan ske utan men för en pågående utredning bör polismyndigheten överlämna detta till SKL för undersökning och dokumentation. Föremålet bör skyndsamt återställas till polismyndigheten. Om det förekommer överexemplar av sådana föremål som sägs i första stycket bör polismyndigheten överlämna dessa till SKL.

Förstörande av egendom

49 § När polismyndigheten förstör förverkad eller förvarstagen egendom, som inte är av ringa värde, ska detta ske i närvaro av minst två personer, som i ett intyg ska dokumentera uppgifter om sättet och dagen för förstörandet.

Om egendomen kräver särskild hantering, som t.ex. vid förstörande av stora mängder alkohol, miljöfarliga ämnen eller explosiva varor och förstörandet skett genom en extern myndighets eller ett företags försorg, ska den som hos polismyndigheten svarar för förstörandet skriftligen intyga hur och var det har skett.

Läkemedelsverket meddelar närmare föreskrifter om förstörande av narkotika och narkotikaprekursorer som tagits i beslag.

Allmänna råd

Är det fråga om datorer som ska förstöras eller försäljas bör lagrad information eller programvara som skyddas av upphovsrätt, hanteras på samma sätt som vid avveckling av polismyndighetens egen IT-utrustning. Bestämmelser om sådan avveckling finns i Rikspolisstyrelsens föreskrifter om säkerhet vid Polisens informationsbehandling med stöd av IT (FAP 174-1).

När det gäller annan teknisk utrustning som lagrar elektronisk information, som t.ex. mobiltelefoner, faxar och vissa digitalkameror, kan det vara svårt att radera informationen på ett sätt som gör att den inte går att återskapa. Om informationen lagras i utrustningens hårddisk, minneskort eller motsvarande och inte enbart på externt

lagringsmedium lämpar den sig därför inte för försäljning utan bör i stället förstöras eller på annat sätt oskadliggöras.

50 § Har ett svenskt registreringspliktigt fordon tillfallit staten genom förverkande eller tagande i förvar ska den handläggande polismyndigheten med angivande av Polisens organisationsnummer ombesörja en äganderättsanmälan för statens räkning och låta avställa fordonet.

Bedöms försäljning som olönsam ska fordonet skrotas genom polismyndighetens försorg.

51 § Har ett utlandsregistrerat fordon förverkats eller tagits i förvar, ska polismyndigheten ge in en ansökan om registrering och avställning. Till ansökan ska fogas en kopia av den lagakraftvunna domen eller beslutet som föranlett förverkandet eller förvarstagandet.

52 § Skrotningspremie ska i förekommande fall betalas in till ett konto som är kopplat till statens centralkonto i Riksbanken.

Allmänna råd

Ett särskilt problem uppkommer när ett beslag hävs och det inte finns någon känd anspråkstagare till egendomen eller när denne underlåter att ta hand om den. Det finns inga uttryckliga regler om hur en polismyndighet ska förfara med sådana föremål och polismyndigheten saknar i sådana situationer därför möjlighet att göra sig av med föremålet.

Redan när ett beslag verkställs kan dock den som drabbas av åtgärden ges möjlighet att ange att han eller hon avstår från anspråk på föremålen, om beslaget hävs. Om den drabbade avstår från anspråk, bör föremålen kunna säljas för statens räkning eller förstöras på det sätt som i lagen (1974:1066) om förfarande med förverkad egendom och hittegods m.m. föreskrivs när det gäller egendom som tagits i förvar.

Ett avstående från anspråk bör göras skriftligen och registreras i beslagsloggaren med angivande av namnet på den som har avstått från anspråket, datum och vilka föremål som avses.

Dock bör observeras att vissa föremål inte får förstöras även om den drabbade avstått från dem. Det kan bero på att föremålen enligt särskilda bestämmelser ska bevaras en viss minsta tid. Exempel på sådana föremål är dokument som innehåller räkenskapsinformation, vilken enligt bokföringslagen (1999:1078) ska bevaras fram till och med det tionde året efter utgången av det kalenderår då räkenskapsåret avslutades.

Slutredovisning

53 § Pengar i svensk valuta som tillfallit staten ska tillsammans med upplupen ränta sättas in på ett konto som är kopplat till statens centralkonto i Riksbanken.

54 § Utländsk valuta som tillfallit staten ska växlas till svensk valuta. Beloppet sätts in på ett konto som är kopplat till statens centralkonto i Riksbanken.

55 § Värdepapper som tillfallit staten ska lämnas till bank för försäljning. Betalningen sätts in på ett konto som är kopplat till statens centralkonto i Riksbanken.

Reservrutin

56 § Polismyndigheten ska ha en reservrutin som ska användas om beslagsliggaren inte är tillgänglig. Rutinen ska tillgodose kraven på dokumentation av beslut, åtgärder och förvaring beträffande föremål som tas i beslag, förverkas eller tas i förvar.

Uppgifter om beslut, åtgärder och förvaring som har dokumenterats enligt polismyndighetens reservrutin ska omgående registreras i beslagsliggaren när den åter är tillgänglig.

I Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om säkerhet vid Polisens informationsbehandling med stöd av IT (FAP 174-1) finns bestämmelser om polismyndigheternas kontinuitetsplanering inför avbrott eller störningar i IT-systemens funktion.

Lokala föreskrifter

Allmänna råd

Polismyndigheten bör i lokala föreskrifter meddela de ytterligare bestämmelser som behövs för tillämpningen av denna författning.

Övrigt

57 § Rikspolisstyrelsen får, om särskilda skäl föreligger, medge undantag från dessa föreskrifter.

Denna författning träder i kraft den 1 december 2009, då Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om förfarande med egendom som tagits i beslag, förverkats eller tagits i förvar (RPSFS 2000:56, FAP 102-2) ska upphöra att gälla.

På Rikspolisstyrelsens vägnar

BENGT SVENSON

Johan Ekman
(Polisavdelningen)